

ויזרע יצחק

שנה ד'

<p>פרשת "בשלח" הפטרה: "ותשר דבורה" יא' שבט תשע"ב</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>י"ב 16:38 ת"א 16:53 ח"פ 16:43 י"ג 17:54 ת"ב 17:55 ח"פ 17:53 י"ד 18:25 ת"ג 18:31 ח"פ 18:30</p>	<p>פניסה יציאה ר"ת</p>
--	---	--	--------------------------------

שבת שירה וטו' בשבט

הגיגים לפרשת השבוע

"ויהי בשלח פרעה את העם" (שמות י"ז)

ידוע מה שאמרו חז"ל: "כל מקום שנאמר "ויהי" אינו אלא לשון צער" (מגילה י:). וכל מקום שכתוב "ויהי" זהו לשון שמחה, לכן תמוה הדבר שפסוק המתאר את יציאת בני ישראל ממצרים מתחיל בלשון צער "ויהי" כאשר לכאורה היה צריך להתחיל בלשון שמחה "ויהי"? עוד צריך להבין מדוע תולה הכתוב את יציאת ישראל ממצרים בפרעה, "בשלח פרעה", וכי פרעה הוציא את בני ישראל ממצרים הלא הקב"ה בכבודו ובעצמו הוציאנו ממצרים, "אני ולא מלאך אני ולא שליח" כלשון ההגדה של פסח? מבאר ה"אור החיים" הקדוש שהפסוק שלפנינו בא לבאר את הסיבה שגרמה לכל הצער שבו הצטערו בני ישראל כתוצאה מרדיפת פרעה אחריהם, שנדע שסיבת הדבר היא משום שהקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים לרצונו של פרעה, אמנם הקב"ה כפה אותו בעזרת עשר המכות עד שלבסוף פרעה התרצה ושלח את בני ישראל מארצו ואמר להם "קומו צאו", אך מסיבה זו היה לו האומץ והרצון וחשב שהוא צריך לרדוף אחרי בני ישראל, וזה גרם צער לישראל, משום כך אמר הכתוב "ויהי" שהוא לשון צער, לומר לנו שמה שגרם לכל צער הזה הוא: "בשלח פרעה", זה שפרעה שלח את בני ישראל מרצונו, שאם היה הקב"ה מוציא את ישראל שלא לרצונו של פרעה אלא בעל כרחו, לא היתה לפרעה המוטיבציה הזו לרדוף אחרי בני ישראל ולא היה נגרם להם כל הצער הזה.

"וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש להאיר להם" (שמות י"ג כא)

הרמב"ן מביא את מה שמובא במדרש: שכל מקום שנאמר "וה'", (יחד עם ו' החיבור) הוא ובית דינו, הקב"ה עמהם ביום ובית דינו בלילה. ועוד מובא במדרש על הפסוק: "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו כי הולך לפניכם ה'" (ישעיה נב' יב), לשעבר (ביציאת מצרים) אני ובית דיני הייתי מהלך לפניכם, שנאמר: "וה' הלך לפניהם יומם", אבל לעתיד לבא אני לבדי, שנאמר: "כי הולך לפניכם ה' ומאספכם א-לוקי ישראל". ומבאר הרמב"ן שבגאולה הראשונה, של יציאת מצרים, היה הקב"ה עמם ביום ובית דינו היה עמם בלילה, אבל לעתיד לבא, בגאולה האחרונה, תתעלה מדת בית דינו ברחמים, "וה' הולך לפניהם", השם המיוחד, כי א-לוקי ישראל מאספם עמו, "ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה" (תהלים קל"ט יב), והכל יהיה במדת רחמים מיוחדת.

"מה תצַעֲק אֵלַי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיִּסְעוּ" (שמות י"ד טו)

"אמר הקב"ה למשה, משה אין להם לישראל אלא ליסע" (מדרש)

ה"משך חכמה" מבאר שכוונת המדרש היא שעד עכשיו הלכו בני ישראל במדבר אחרי משה כצאן בבקעה אחר הרועה, ואילו כעת, על שפת הים, צוה הקב"ה את משה שיסע אחרי העם, ושבני ישראל, באמונתם בו, ילכו בתוך הים, ובזכות הליכה זו שיבואו בתוך המים יבקע להם הים. ומה שאמר הכתוב: "ויסע מלאך הא-לוקים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם" (שמות י"ד ט). הכוונה היא למשה שנקרא כאן מלאך הא-לוקים. ובזכות זה שהלכו בני ישראל בתוך המים ומשה הלך אחריהם נבקע לפניהם הים, וזה מה שאמר הכתוב: "דבר אל בני ישראל ויסעו", אמור להם שהם יסעו ואתה תהיה אחריהם ובזכות זה יבקע להם הים.

נר ה' נשמת אדם העלון השבועי מוקדש לע"נ:

עמרם בן שבת בר איזיה ז"ל נלב"ע יט' אדר א' תשע"א

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע י"א ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג
ת.נ.צ.ב.ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה

"ויקח משה את עצמות יוסף עמו" (שמות יג: יט)

רבנו בחיי מביא כאן את מה שאומר המדרש שבעוד שבני ישראל היו משתדלים בצרכי הגוף ומתעסקים בשאלת כסף וזהב שנאמר: "וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות" (שמות יב: לה) היה משה מתעסק בצרכי הנפש, בדבר מצוה שנאמר: "ויקח משה את עצמות יוסף" ועל זה רמז הכתוב: "חכם לב יקח מצות" (משלי י), מוסיף רבנו בחיי ואומר שיוסף זכה בכבוד הזה שגדול הדור, משה, שהיה גדול ממנו, התעסק בקבורתו בזכות זה שיוסף התעסק בקבורת אביו וגם משה רבנו, בזכות שהתעסק בקבורתו של יוסף, זכה שגדול ממנו, דהיינו הקב"ה, התעסק בקבורתו שנאמר: "ויקבור אותו בגי" (דברים לד).

"ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' א-לוהיך והישיר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל זקיו כל המזולה אשר שמותי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך" (שמות טו: כו)

מבאר ה"כלי יקר" שבא הכתוב לומר שהקב"ה מזהירנו לבל נבוא לידי מחלה משום ש"אני ה' רופאיך", וכשם שתפקידו של כל רופא הוא להזהיר את אוהביו ואת מטופליו שישמרו את עצמם מכל הדברים המסוכנים לידי חולי וזאת כדי שהרופא לא יצטרך אחר כך להתעסק ברפואתם, כך הקב"ה מלמדנו להתחזק בדברים השומרים על הבריאות שלא נבא לידי מחלה משום ש"אני ה' רופאיך" לכן אני מדריך אותך באיזו דרך תלך.

"ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה עד בואם אל ארץ נושבת" (שמות טו: כה)

"ארבעים שנה- והלא חסר לי יום שהרי בט"ו באייר ירד להם המן תחלה ובט"ו בניסן פסק שנאמר: וישבות המן ממחרת (יהושע ה) אלא מגיד שהעוגות שהוציאו ישראל ממצרים טעמו בהם טעם מן. אל ארץ נושבת- לאחר שעברו את הירדן (קידושין לה) (רש"י)

לפי רש"י התרחשו לעם ישראל שני ניסים בעניין המן, הנס הראשון- שטעמו את טעם המן כבר בעוגות שאפו כשיצאו ממצרים, ונס זה נמשך חודש ימים עד שהחל המן לרדת. והנס השני שגם אחרי שהפסיק המן לרדת, כשהגיעו לארץ כנען, הם המשיכו להסתפק מהמן שבכליהם עד בואם אל ארץ נושבת. ונשאלת השאלה, לשם מה היו בני ישראל צריכים את שני הניסים הללו? מתרץ ה"באר יוסף" על פי מה שאמרו בגמרא: "שינוי וסת תחילת חולי מעיים" (כתובות קי:). כלומר, שינוי בהרגלי האכילה גורם לבעיות מעיים, ומוסיף רש"י שאפילו אם זה לטובה, והמן הרי היה מזון רוחני, שבודאי מהווה שינוי וסת גדול, כי אין שינוי וסת גדול יותר מלעבור ממזון רוחני למזון גשמי ולהיפך. לכן הקב"ה, בחסדיו המרובים, עשה לעם ישראל את שני הניסים הללו, שמהותם הוא ערוך המזון הרוחני עם המזון הגשמי, כדי ששינוי הוסת, דהיינו המעבר ממזון אחד לשני, הן בתחילה והן בסוף יהיה בהדרגה. כלומר, בהתחלה, כשיצאו ממצרים, התחילו לטעום בעוגות הגשמיות את הטעם הרוחני של המן. וגם בסוף כשפסק המן לרדת לא התחילו מיד לאכול מזון גשמי, אלא המשיכו להסתפק מהמן שבכליהם, שלמרות שבמהותו היה מזון רוחני בכל אופן כיון ששהה יותר זמן בארץ בודאי הלך המן והתגשם, וככל שחלף הזמן נעשה המן גשמי יותר.

הגנים לטו' בשבת

במדרש מבואר מודע נמשלו ישראל לפירות האילן. (וית, תבור, גפן)

למה נמשלו ישראל לזית? זית אין עליו נושרים לא בימות החמה ולא בימות הגשמים, אף ישראל אין להם בטילה עולמית, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא.

למה נמשלו ישראל לתמר? מה תמרה זו אין בה פסולת אלא: תמרים לאכילה, לולבין להילול, חריות (כפות) לסיכוך, סיבים לחבלים, סנסינים לכברה, שפע תקורות לקרות בהן הבית. כך הם ישראל אין בהם פסולת. אלא מהם בעלי מקרא, מהם בעלי משנה, מהם בעלי אגדה, מהם בעלי מצוות, מהם בעלי צדקות.

למה נמשלו ישראל לגפן? אלא מה הגפן כשבעליה מבקשים שתשביח מה הם עושים? עוקרים אותה ממקומה ושותלים אותה במקום אחר והיא משתבחת. כך, כיוון שביקש הקדוש ברוך הוא להודיע ישראל בעולם מה עשה? עקרים ממצרים והביאם למדבר והתחילו מצליחים שם. קיבלו את התורה ויצא להם שם בעולם. (שמות רבה מד)

"שיר יידידות" - שירת בקשות בנוסח מרוקו

חברת הבקשות "מאיר השחר" ב"ב בהדרכת בן חמו יוסף הי"ו מקיימת שירת בקשות מידי ערב שבת בטעה 20:30
לבידור מיקום הבקשות או להזמנת הקבוצה אליכם: יוסף - 052-3268315 אבי - 054-6447141

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מוצ"ש 20:30 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב